

Zpráva ze zahraniční stáže

(Šablona č. 3 Stínování (shadowing) pro pedagogy cizích jazyků, matematiky, přírodovědných a technických předmětů v zahraničí)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Základní informace o projektu

Číslo Prioritní osy:	1 Počáteční vzdělávání
Oblast podpory:	1.1
Příjemce:	<i>Základní škola Konstantinovy Lázně, okres Tachov, příspěvková organizace</i>
Název projektu:	<i>Inspirace v zahraničí</i>
Registrační číslo projektu:	CZ.1.07/1.1.00/56.0506

Základní informace o zahraniční stáži

Termín realizace stáže:	26. 10. – 30. 10. 2015
Místo konání stáže:	<i>Německo – Kemnath, Chemnitz, Bamberg</i>
Název instituce, ve které probíhal jazykový kurz:	<i>Grund- und Mittelschule Kemnath Waldorfschule Chemnitz Umweltstation Lias Grube</i>
Jméno účastníka:	<i>Mgr. Erika Hovorková</i>

Podrobný popis zahraniční stáže

Obsah zahraniční stáže: job shadowing – výuka na 1. stupni základních škol v Německu	
Stručný popis zahraniční stáže:	Stáž byla zaměřena na výuku matematiky, prvouky a přírodopisu na 1. stupni základních škol v Německu. Konala se celkem na třech místech – jeden den v běžné základní škole v Kemnathu, dva dny ve Waldorfské škole v Chemnitzu a dva dny v ekologické stanici Lias Grube nedaleko

	Bambergu. Grund-und Mittelschule v Kemnathu má v letošním školním roce celkem 495 žáků (z toho v Grundschule 233), 25 tříd a 47 učitelů. V Kemnathu jsem se s kolegyní zúčastnila výuky matematiky v 1. a 3. ročníku ročníku v běžné třídě základní školy. Ve třídě byli žáci bez výukových obtíží spolu se žáky se specifickými poruchami učení, se žáky sociálně znevýhodněnými (z problematických rodin, z dětských domovů) a školní docházku zde absolvují již i děti migrantů, pro které jsou vytvářeny specifické podmínky z důvodu jazykové, kulturní i sociální bariéry. V 1. ročníku byla výuka zaměřena na porovnávání čísel do 10 s využitím matematických znamének, žáci pracovali převážně samostatně za individuální podpory učitelky a asistenta pedagoga, tvořili různé typy úkolů a abstraktní představu významu znamének učitelka demonstrovala na obrázcích zvířátek. Hodiny působily poněkud chaoticky, bylo vidět, že žáci 1. ročníku si na školní výuku a pokyny s ní spojené teprve zvykají. Učitelka využívala běžné učební postupy a metody pro porovnávání čísel v oboru do 10. Žáci pracovali s kartami čísel, s kameny, knoflíky, žetony, deskové pomůcky pro vyvozování tématu, učebnicemi a pracovními sešity. Při výuce učitelka nepoužívala interaktivní pomůcky, škola nemá běžné učebny vybavené počítači ani interaktivními tabulemi. Ve 3. ročníku byla matematika zaměřena na procvičování řady čísel do 1000 formou různých pohybových, párových či skupinových her a cvičení, učitelka využívala číselnou osu na podlaze třídy, svou číselnou osu si pak sestavovali sami žáci dle jejích pokynů. Výuka byla individualizovaná, každý žák měl svůj úkol a dostatek času na jeho splnění, aktivnější žáci si mohli vybírat více úkolů dle vlastní úvahy. Do vyučování jsem se aktivně nezapojovala, po výuce vždy následoval pohovor s učitelkami, které velmi ochotně zodpověděly na naše dotazy. Ocenila jsem především individuální přístup k žákům, zapojení žáků s výukovými obtížemi (pomoc asistenta pedagoga) i žáků – migrantů. Pozitivně hodnotím především možnost sledovat spolupráci učitele a asistenta pedagoga, individuální přístup, hravou formu výuky s aktivním zapojením všech žáků. Mírně negativně hodnotím z mého pohledu nedostatečně vybavené třídy interaktivní technikou. Ve Waldorfské škole v Chemnitzu (více než 400 žáků od mateřské, přes základní po střední školu – 1. – 13. ročník) jsem strávila celkem dva dny. První den jsem hospitovala v 5. ročníku ve vyučovacím bloku zaměřeném na matematiku, přírodopis, anglický jazyk, dramatickou a hudební výchovu. V matematice pro procvičování malé i velké násobilky použil učitel metodu opisování z tabule, vyhledávání násobků na tabuli, memorování řady násobků vzestupně i sestupně. Hodnocení dosažených znalostí žáků je znázorněno na tabuli pomocí symbolů, všechny děti tak vidí výsledky každého z nich. Výuka byla převážně frontální a málo individualizovaná. Učebnice a pracovní sešity se při výuce nepoužívaly. Značná část úvodu hodiny byla věnována detailní kontrole a hodnocení domácího úkolu.
--	--

	V přírodopisné části v týmové práci žáci diskutovali s učitelem na téma ledové kry, ledovec. Negativně hodnotím nepoužití názorných pomůcek, výuka vycházela ze společné diskuse nad tématem, žáci měli možnost vyjádřit své osobní zkušenosti a zážitky a navzájem je porovnat. Pro zápis všech informací získaných při výuce používají jeden sešit. Při výuce geologie se žáci frontálně za použití obrázku z knihy seznámili s tvarem krystalu (návaznost na graficky znázorněný nadpis na tabuli a v sešitě) a poté z tabule opisovali poznámky. V hudební výchově pan učitel využíval logopedická cvičení pro rozmluvení, rytmická cvičení a všechny děti doprovázely hrou na flétnu (děti se učí hrát od 1. třídy) nápodobou jeho hru na kytaru. V průběhu celého bloku se ve třídě vystřídal dva asistenti pedagoga. Zaujala mě společně připravená svačina, na jejímž začátku žáci samostatně připravili tabuli, drželi se za ruce kolem stolu, pan učitel zapálil svíčku a společnou recitací básně zahájili svačinu. Ta trvala přesně 10 minut a byla ukončena, i když žáci nedojedli. Stejným rituálním způsobem jako na začátku žáci poděkovali za jídlo a následovala odpočinková přestávka na školní zahradě. Dále jsem měla možnost sledovat výuku v bloku anglického jazyka a dramatické výchovy. Zde se mi líbilo propojení cizího a mateřského jazyka. V hodině žáci procvičovali jazykolamy, následoval poslech anglické pohádky a její reprodukce v rodném jazyce, nová slova byla překládána pomocí návodných otázek a dramatizace, na závěr žáci dostali scénář pohádky a hráli role – čtení textu, korekce výslovnosti a intonace učitelem. Tento výukový blok se mi líbil méně než předešlý, žáci již byli unaveni, nesoustředěni a více hluční. Obdivovala jsem obrovskou trpělivost učitele, propojení jednotlivých předmětů, kritický okem jsem v porovnání s naší školou ovšem byla nucena zhodnotit nízkou estetickou úroveň třídy, potažmo celé školy (výzdoba, úklid, osvětlení). Druhý den jsem měla možnost pozorovat výuku žáků 2. a 3. ročníku na ekologické farmě Luisenhof, kam žáci pravidelně dojíždějí k získání praktických znalostí z oblasti prvouky a přírodovědy a získávají zde i velmi důležité pracovní návyky. Bylo velmi zajímavé porovnat způsob výuky na této škole, který je kromě vědomostních předmětů zaměřen na rozvoj tvůrčích schopností a sociálních dovedností žáků, umění a řemesla, s výukou v běžné základní škole. Při výuce byl kladen důraz na týmovou spolupráci, vzájemnou pomoc, ohleduplnost, duchovní sepjetí a porozumění, většina aktivit byla spojena s pohybem a zpěvem, nezkouší se a učivo se prověřuje individuálně. Na závěr této dvoudenní stáže jsem byla nucena zkonstatovat, že Waldorfská škola klade na žáky všeobecně daleko menší nároky než škola tradiční a vyhovuje především potřebám žáků s výukovými obtížemi či méně nadaným, integrace a inkluze jsou běžnou součástí života školy. Poněkud mě překvapilo zjištění, že učitel je v podstatě jediným zdrojem poznání žáků, protože se ve třídě nevyužívá žádná didaktická technika, učebnice ani jiná literatura, žáci si pouze zapisují (opisují z tabule) do sešitů a značná část výuky je věnována memorování a opakování naučených básniček a říkadel. Negativně vnímám i fakt, že žáci mají jednoho učitele od 1. do 8. třídy, na kterého
--	--

	jsou značně fixovaní. Pozitivně hodnotím hravou formu výuky, zapojení i těch nejslabších žáků, sama jsem do výuky nezasahovala a nezapojovala se. V následném rozhovoru s učiteli školy mi byly částečně objasněny principy, cíle a zásady waldorfské pedagogiky, která je dle mého názoru vhodná především pro žáky s výukovými obtížemi či nějakým druhem postižení, kterým by v běžné základní škole hrozila školní neúspěšnost. Na ekologické farmě strávili žáci celý den, krmili zvířata, seli pšenici, vážili na decimálce, pozorovali změny v přírodě na podzim a při tom nenásilnou a zajímavou formou procvičovali známé a získávali nové poznatky a zkušenosti z přírody i pracovní návyky. Toto propojení teorie a praxe považuji za velmi užitečné a inspirativní i pro naši školu. Poslední dva dny pětidenní stáže proběhly v environmentálním výukovém středisku Lias Grube v Horních Francích, kde jsem měla příležitost zúčastnit se výuky přírodovědy v terénu. Třikrát týdně přijíždí žáci ze škol v okolí, aby prostřednictvím praktických cvičení, pozorování v přírodě, porovnávání ekosystémů a poznávání života živočichů a rostlin upevňovali a procvičovali své znalosti z prvouky a přírodovědy. Měla jsem možnost zúčastnit se dvouhodinové přírodovědné vycházky zaměřené na praktické pokusy, pozorovala jsem se žáky vodní ptáky, hledala pozůstatky pravěkých rostlin a živočichů v hlušině z kaolínového dolu a své poznatky spolu s nimi zapisovala do sešitů určených pro záznamy z pozorování. Velmi se mi líbila participace žáků při výběru, spolurozhodování a plánování aktivit pro další výuku. Přivezla jsem si spoustu nápadů pro praktická přírodovědná cvičení ve výuce a zároveň jsem byla inspirována pro navázání obdobné spolupráce s některým z ekocenter v ČR. Velmi kladně hodnotím spolupráci ekocentra s učiteli v sousedních školách, návaznost na učební osnovy a diskuse nad výukovými tématy.
Zhodnocení zahraniční stáže obecně a ve vztahu k naplnění ŠVP konkrétní školy.	Stáž v zahraničních školách a v environmentálním centru hodnotím pozitivně, získala jsem nové zkušenosti, nápady, výukové metody a formy práce se žáky, měla jsem možnost porovnat různé výukové přístupy (běžná třída, waldorfská škola, ekologická výchova v envirocentru), různé metodicko-didaktické postupy a v diskusích s učiteli se blíže seznámit s jejich učebními strategiemi a filosofií. Cílem mé zahraniční stáže bylo především získat nové informace, znalosti, zkušenosti, přístupy, nápady, aktivity, metody a formy práce pro výuku matematiky, prvouky a přírodovědy, které mohu uplatnit ve svých hodinách a sdílet je se svými kolegy, a které zároveň podpoří získávání, rozvoj a upevňování klíčových kompetencí žáků. Dalším cílem stáže bylo získat informace o začleňování žáků se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním do běžných tříd a spolupráce asistenta pedagoga s učitelem při výuce. Nebylo výjimkou, že ve třídě byli i dva asistenti, kteří pomáhali slabším a méně nadaným žákům zvládnout učivo. Všechny výše uvedené cíle byly v průběhu stáže naplněny.

V Konst. Lázních dne 12.11.2015

Zpracoval: Mgr. Erika Hovorková

Podpis:

Jméno statutárního orgánu/oprávněné osoby subjektu, který vysílá pedagoga na stáž:

Mgr. Alena Kalavská

Podpis statutárního orgánu/oprávněné osoby/razítko: